

SVĖDASŲ VARPAS

2017 m. rugsėjo mėn.

Nr. 9 (15)

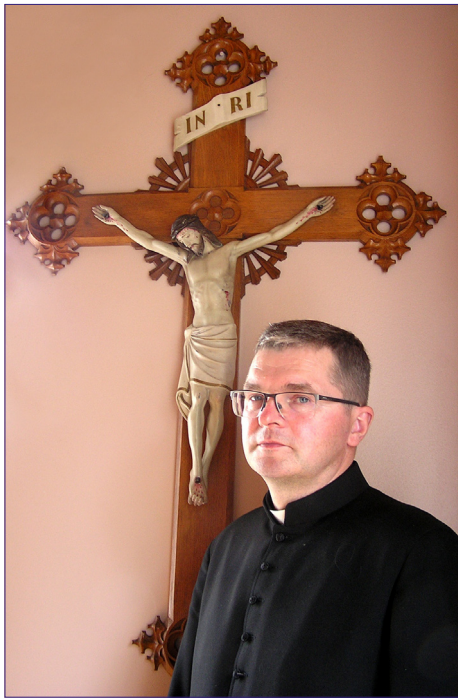
Leidžiamas nuo 2016 m. liepos 1 d.

Svėdasų ir Debeikių parapijoms paskirtas naujas klebonas

Panevėžio vyskupijos kurija pranešė, kad 2017 m. liepos 4 d. Svėdasų Šv. Arkangelo Mykolo parapijos klebonu ir Debeikių Šv. Jono Krikštytojo parapijos administratoriumi skiriamas anksčiau Pasvalio rajone klebonavęs kun. Raimundas Simonavičius. Jis pakeitė šise pareigose 11 metų dirbusį Vyda Juškėną, kuris keliamas į Zarasus klebonu bei dekanu.

R. Simonavičius gimė 1970 m. balandžio 28 d. Panevėžyje. Jo tėvai Vladislovas ir Julija išaugino penkis vaikus. Tėvai siekė, kad vaikai pamiltų mokslą, baigtų vidurinę mokyklą, pasirinktų specialybę ir tęstų mokslus aukštojoje mokykloje.

Raimundas baigė Panevėžio 9-ąją vidurinę mokyklą ir Dievo tarnystės pašaukimu įstojo į Kauno kunigų seminariją, ją baigė 1997 metais. Tais pačiais metais gruodžio 7 d. buvo iššventintas į kunigus. Raimundą išven-

Kun. Raimundas Simonavičius.
Stasio Gavenavičiaus nuotrauka

tino vyskupas Juozas Preikšas. Po iššventinimo ėjo vikaro pareigas Kupiškio, Panevėžio ir Utenos miestų bažnyčiose.

2003 metais kun. R. Simonavičius buvo paskirtas į Pasvalio rajono Vaškų Šv. Juozapo parapiją klebono pareigoms. Teko daug ir operatyviai dirbti, nes turėjo tris parapijas: Vaškų, Skrebotiškio ir Grūžių. Parapijiečiai džiaugėsi turėdami tokį dvasingą kunigą.

Be tiesioginių pareigų jam teko organizuoti visus ūkinius darbus, surištus su bažnyčiomis. Vaškų bažnyčioje suremontuotas altorius, bokštas, pagaminti nauji suolai, kelių langų stiklai pakeisti į vitražinius ir kt.

Linkime stiprios sveikatos ir sėkmės...

Stasys Gavenavičius

Žemaičių vyskupystės įsteigimo 600 metų jubiliejus

Rugpjūčio 19–20 dienomis Varniuose buvo švenčiamas Žemaičių vyskupystės įsteigimo 600 metų jubiliejus. Mat čia, Varniuose, anksčiau vadintuose Medininkais, buvo 1417 m. įkurtos Žemaičių vyskupijos centras.

Paskutinė pagoniška Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės žemė – Žemaitija – krikštyti pradėta 1413-aisiais. Žemaičių krikštas ir savarankiškos Žemaičių vyskupystės įsteigimas padarė didelę įtaką Lietuvos ir krikščionybės istorijai, nes tuo buvo užbaigta visa Europos kristianizacija, trukusi 1100 metų.

Į minėjimo iškilmes atvyko daug garbių svečių ne tik iš Lietuvos, bet ir užsienio. Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė atsiuntė sveikinimo laišką. Jame ji rašė: „Žemaičių krikštas ir vyskupystės

įsteigimas – reikšmingi ir brangūs visai Lietuvai istoriniai įvykiai. Jie plačiai atvėrė beribio krikščioniškojo tikėjimo erdvę, sujungė Žemaitiją su Lietuva ir vedė mūsų šalį į Europos valstybių gretas. Tai vyskupystė, padovanojusi Lietuvai unikalią kryždirbystę. Visiems linkiu tikėjimo ir bendrystės.“

Nors renginiuose nedalyvavo, Telšiuose prieš keletą dienų lankėsi

Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis. Susitikęs su Telšių vyskupijos vyskupu Jonu Boruta SJ jis perdavė sveikinimo laišką.

Iškilmų dalyvius pasveikino į iškilmes atvykęs Seimo Pirmininkas Viktoras Pranckietis. Jis pranešė apie į Valdovų rūmus atvežtą paveikslą, skirtą 630-osioms Lietuvos krikšto metinėms. Paveikslas nutapytas 500 metų Lietuvos krikšto jubiliejaus proga.

Į iškilmų vietą atėjo iškilminga daugiau kaip šimto kunigų procesija.

Po šv. Mišių Varnių Šv. apaštalų Petro ir Pauliaus bažnyčioje, kurias aukojo Apaštališkasis nuncijus – arkivyskupas Pedro López Quintana, prasidėjo Švč. Sakramento adoracija ir vyko per visą naktį.

Iškilmų momentas

„Svėdasų varpo“ inf.

Svėdasuose „Iyja“ kraštiečių jubiliejais

Liepos 1-ąją dieną Svėdasų bibliotekoje susirinko gausus būrys svečių, artimųjų ir vietinių svėdasiškių, norinčių pasveikinti savo kraštiečių, ilgametį Svėdasiškių draugijos „Alaušas“ pirmininką, o pastaruoju metu – draugijos Garbės pirmininką Algimantą Indriūną su aštuoniasdešimtuju gimtadieniu.

Renginį „stygavo“ ir vedė Svėdasų literatų draugijos „Sietuva“ pirmininkė Alma Švelnienė, jubiliatą sveikino vos ne visi šventės dalyviai.

Svėdasų seniūnas Valentinas Neniškis Algimantui įteikė padėką ir dovaną už glaudų bendradarbiavimą bei ryšius su kraštiečiais, o jubiliatą kūrybą skaitė jo klasiokai ir draugai – aktorius, teatro režisierius, teatrologas Ferdinandas Jakšys ir mokslininkas biologas, veterinarijos gydytojas toksikologas, pedagogas, patentų specialistas, žurnalistas, visuomenininkas Juozas Lapienis.

„Už širdies griebiančius“ romansus dainavo Svėdasų kultūros namų ansamblis (vad. Rožė Lapienienė), eiles skaitė Šiaulių dramos teatro aktorius

*Algimantui Indriūnui – 80 metų.
Dalios Paulavičienės nuotrauka*

Vladas Baranauskas, o savo kūrybą jubiliatui skyrė Anykščių literatų klubo „Marčiupys“ nariai: Algirdas Gogelis, Antanas Žvikas, Danguolė Dulkytė-Palmaitienė ir bardas Vidmantas Plėta.

Nuoširdūs sveikinimo žodžiai buvo išsakyti jubiliatui Svėdasiškių draugijos „Alaušas“ naujosios pirmininkės Ritos Skaržauskienės ir Svėdasų bendruomenės atstovės Elenos Bublienės.

Sveikinimų, palinkėjimų, gražių žodžių ir dovanų tądien jam teko tikrai daug.

Visada gerai nusiteikęs, kupinas energijos Algimantas Indriūnas – visapusis žmogus, įdėjęs didžiulį indėlį savo gimtojo krašto puoselėjimui. Jis ir dainininkas, ir kūrėjas, gebantis sueiliuotus posmus paversti daina, ir Svėdasiškių draugijos „Alaušas“ įkūrėjas (su kitais) bei ilgametis pirmininkas, ir Lietuvai pagražinti draugijos narys, ir Karininkų ramovės vyrų choro „Aidas“ Vilniuje narys bei ilgametis tarybos pirmininkas. Visko, net neišvardinsi...

Netruko prabėgti kone dvi valandos poezijos, dainų, gėlių ir žmogiškos šilumos. Tai tiek mažai, palyginus su visu gyvenimu, ir tiek daug pačių gražiausių Gimtadienio šventės išgyvenimų ir prisiminimų.

Beje, prieš mėnesį tokius pat jubiliejus Svėdasuose atšventė ir kiti du mūsų kraštiečiai – Ferdinandas Jakšys ir Vytautas Rimša.

Alma Švelnienė, šventės vedėja

Svėdasų vidurinės mokyklos abiturientų susitikimas po 65-erių metų

Nors praėjo jau 65-eri nuo to meto, kai, užvėrę mokyklos duris, išsiskirtė kas kur, likę tų dienų prisiminimas neišblėso iki šiol ir, matyt, nebeišblės. Svėdasų progimnazija (dabartinė J. Tumo-Vaižganto gimnazija) į mūsų sąmonę įsivėrė labai giliai. Na ką gi, baigę keturis pradžios mokyklos skyrius, iš įvairių pradinių susirinkome progimnazijon. Viskas buvo nauja, nematyta. Pamažu pratinomės, susipažinome, mokėmės. Ir nepastebėjome, kaip prabėgo 12 metų... Prabėgo taip, kad po šitiek metų norisi sugrįžti, ateiti į tas

pačias klases, pasėdėti suole, prisiminti mokytojus, pasikalbėti su klasiokais, pažiūrėti, kaip laikas „pagražino“ kiekvieno garbanas.

Pasižadėjime pasirašėme susitikti kas penkerius metus. Pradžioje taip ir buvo. Vėliau jau rinkomės dažniau, tarsi bijodami, kad kito karto gali ir nebūti – mūsų klasės draugų gretos vis retėjo ir retėjo...

Ir štai šiais metais jau 65-eri, kai ketvirtoji Svėdasų vidurinės mokyklos abiturientų laida turbūt susitikome paskutinį kartą. Nutarėme birželio 29-

ąją, minint šv. Petro ir Povilo dieną. Neišgąsdino net lietus, tik mūsų klasiokų buvo vos keturi: Danutė Kindurytė-Peželienė, Gvidas Kazlauskas su žmona Janina, Pranas Kemundris su žmona Zofija ir Regina Vanagaitė-Sasnauskienė.

Mokykloje mus sutiko labai maloni mokytoja R. Kniežienė: aprodė priestato klases, aplankėme turtingą mokyklos muziejų. Gera buvo pamatyti daugelio laidų mokinius, bandyti atpažinti juos nuotraukose. Žinoma, pirmiausiai ieškojome savų, ir labai nustebome juos radę. Labai dėkojame simpatiškajai mokytojai, nepagailėjusiai savo brangaus laiko ir su mumis praleidusiai keletą valandų.

Kavinėje „Pas Gedą“ už šviesaus stalo prie kavos puodelio prisiminėme visus 29 klasiokus prieš šešiasdešimt penkerius metus palikusius nepamirštamai mielą Svėdasų mokyklą, mokytojus ir įvairius istorijos vingius.

Kavinėje „Pas Gedą“ (iš dešinės): Danutė Kindurytė-Peželienė, Janina Kazlauskienė, Gvidas Kazlauskas, Regina Vanagaitė-Sasnauskienė, Pranas Kemundris, Zofija Kemundrienė. Nuotrauka iš autorės albumo

*Regina Sasnauskienė,
buvusi IV laidos abiturientė*

Svėdasų muziejuje – dvi sukaktys

Pranešimą skaito muziejaus vedėjas V. Bagdonas

Šventės dalyviai. Iš kairės (1-oje eil.): LRS narys Antanas Baura, Anykščių rajono meras K. Tubis ir Administracijos direktorius A. Gališanka. Nuotr. autoriaus

Anykščių rajono savivaldybės ir Svėdasų seniūnijos globojamas Svėdasų krašto (Vaižganto) muziejus buvo įkurtas 1986 m. gruodžio 26 dieną, o 1987 m. pavasarį lankytojai apžiūrėjo jau pirmąsias jo ekspozicijas.

Dabar jis atlieka platų istorijos, kultūros ir edukacijos darbą – turi fondą, kaupia ir saugo krašto istorinę atmintį, puoselėja tradicijas, skleidžia žinias apie Vaižgantą bei Svėdasų kraštą, prisimena garsius kraštiečius ir populiarina jų palikimą, telkia kūrybai talentingą jaunimą, leidžia knygas, informacinius leidinukus, o nuo 2006 m. – ir laikraštį „Pragiedrulių žemė“. Kasmet žurnalistams ir rašytojams yra teikiamos Vaižganto premijos – rengiamos „Vaižgantinės“.

Šiomet, liepos 29-osios dienos popietę Anykščių rajono, Svėdasų seniūnijos, Kunigiškių (pirmame) kaime įvyko didelė muziejaus šventė. Dalyvavo vietos gyventojai, kraštiečiai ir svečiai iš Anykščių, Kupiškio, Utenos, Rokiškio, Kauno, Vilniaus ir kitų miestų. Jie minėjo dvi sukaktis: muziejaus veiklos 30-metį ir Asociacijos Vaižgantiečių klubo „Pragiedrulis“ 10-metį. Šventę rengė muziejus, klubas „Pragiedrulis“ ir Anykščių kultūros centro (toliau – KC) Vaitkūnų skyrius.

Buvusios pradžios mokyklos, kurioje įsikūręs muziejus, kieme šventės programą simbolišku varpelio skambesiu ir svėdasiškiams miela vaižgantiška „uturka“ pradėjo bei „kieravojo“ renginio vedėja Aldona Bagdonienė. Ji

pristatė svečius, kvietė prie mikrofono pranešėjus ir kitus šnekorius, rikiavo muzikantus ir dainininkus...

Buvo perskaityti du pranešimai. Žurnalistas ir kultūrininkas, respublikinės Vaižganto premijos laureatas, net 25-kerius metus puoselėjantis savo sumanymą Vytautas Bagdonas apžvelgė muziejaus istoriją, fondų struktūrą ir veiklą, o tautodailininkė, muzikantė ir dainų apie Svėdasus autorė Onutė Jactienė priminė „deimančiukų“ ištakas ir kas per 10-tmetį nuveikta, telkiant į klubą „Pragiedrulis“ bei skatinant kūrybai jaunuosius talentus. Ji pasveikino muziejų su jubiliejum.

Paskui buvo pagerbti trys kraštiečiai (beje, Svėdasų mokyklos klasės draugai), sulaukę garbaus 80-mečio. Jie kalbėjo pirmi. Aktorius Ferdinandas Jakšys muziejui linkėjo ilgai gyvuoti ir džiuginti naujais renginiais. Jis meniškai perskaitė Vaižganto veikėjų Mykoliuko bei Severiūtės monologus. R.V. Rimša dėkojo V. Bagdonui už intensyvią veiklą, ypač – muziejaus ir Svėdasų garsinimą spaudoje, kvietė kraštiečius remti muziejų eksponatais. Svėdasiškių draugijos „Alaušas“ garbės pirmininkas Algimantas Indriūnas, linkėdamas daug lankytojų, padovanojo muziejui Vaižganto giminaičio, svėdasiškio kun. Aleksandro Papučkos portretinę nuotrauką.

Muziejų pasveikino ir garbūs svečiai: LR Seimo narys Antanas Baura, rajono meras Kęstutis Tubis ir Administracijos direktorius Audronius Gališanka,

Svėdasų seniūnas Valentinas Neniškis, Rokiškio rajono Kamajų seniūnas Vytautas Vilys, taip pat kraštiečiai – dr. Gvidas Kazlauskas, tautodailininkas Bronius Budreika, verslininkė Danutė Kutkienė ir Svėdasų krašto šviesuolis, inžinierius Almantas Baronas. Jis padovanojo muziejui mechaninę filmavimo kamerą, kuria dirbant, nereikalinga elektros energija.

Šventės pabaigoje dr. Juozas Lapienis įteikė muziejui medinę knygą, kurioje išdrožtas Vaižganto kūrinių sąrašas, o ant pastato sienos atidengė atminimo lentą „Svėdasų krašto (Vaižganto) muziejui – 30“ (aut. tautodail., dr. Romualdas Šimkūnas). Rokiškio ūkininkas Vytautas Šlikas „demančiukus“ apdovanojo kaimiškos duonos kepalais. Šventinę nuotaiką programos pertraukėlių metu ir pabaigoje dainomis bei muzika meistriškai palaikė ir Anykščių KC Kurklių skyriaus kapela „Virinta“.

Minėjimas baigėsi V. Bagdono padėka dalyviams, talkininkams ir rėmėjams (jų būta per 10). Paskui svečiai pasklido po muziejų ir atidžiau apžiūrėjo parodas. Šiltai visiems pabendravus su tradicinio (10-ojo) talentų sambūrio „Ieškokime „deimančiukų“ savyje ir šalia savęs“ dalyviais prie arbatos puodelio, šventė baigėsi Kunigiškiuose vėlyvą popietę. Tačiau neilgam – rugsėjo 16-ąją muziejuje ir Malaišiuose vėl šurmuliuos tradicinės šių metų „Vaižgantinės“.

Romualdas Vytautas Rimša

Nauji mokslo metai Svėdasuose

Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijoje – vėl šurmulysi... Visi ruošiasi 2017–2018 mokslo metų iššūkiams ir darbams, kurių laukia ne vienas.

2017–2018 mokslo metai bus ilgesni 5–11 kl. mokiniams – jiems ugdymo procesas baigsis 2018 m. birželio 15 d. Tiesa, paskutinė mokslo metų savaitė bus skirta netradicinėms veikloms – išvykoms, projektams, prevencinėms programoms, taip pat socialinei-pilietinei veiklai vykdyti, kuri šiais mokslo metais bus oficialiai įtraukta į pagrindinio ugdymo baigimo pažymėjimus.

Nuo rugsėjo 1–10 klasių mokiniai lietuvių kalbos mokysis pagal naujas programas, orientuotas į stipresnį raštingumo ugdymą. Mokinius taip pat pasieks nauji lietuvių kalbos ir literatūros vadovėliai.

Gimnazijoje planuojama organizuoti daugiau integruotų pamokų, naudoti daugiau interaktyvių priemonių ugdymo procese, mokiniams bus tęsiamos edukacinės išvykos pagal laimėtą projekto „Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų plėtra“ edukacines programas. Taip pat prasidėjo ŠMM projektas „Mokyklų aprūpinimas gamtos ir technologinių mokslų priemonėmis“, kurio dėka gimnaziją pasieks gamtos mokslų, šiuolaikinių technologijų mokymo priemonės ir įranga. Ikimokyklinio ugdymo skyriaus kiemelyje planuojama įrengti naują, saugos reikalavimus atitinkančią vaikų žaidimo aikštelę.

Svarbu paminėti, kad gimnazija 2017–2018 m.m. pradės vykdyti Olweus patyčių ir smurto prevencijos programą, apimančią visą gimnazijos bendruomenę. Ši programa bus ne tik integruota į ugdymo turinį, tačiau jai vykdyti visi gimnazijos darbuotojai skirs papildomą laiką po pamokų.

Džiugu, kad dar 2017 m. pavasarį gimnazija laimėjo dotaciją Erasmus+ programos konkurse mokytojų mobilumui organizuoti. Ateinančius dvejus metus gimnazijos pedagogai turės galimybę tobulinti savo kvalifikaciją užsienyje.

Gimnazija kaip partnerė pateikė paraišką dalyvauti Europos socialinio fondo agentūros (ESFA) projekte pagal priemonę „Ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklų veiklos tobulinimas“, siekiant pagerinti mokinių bendrojo ugdymo pasiekimus. Laukiame konkurso rezultatų ir tikimės, kad turėsime galimybę pajavairinti matematikos, fizikos, chemijos, biologijos, informacinių technologijų pamokas naujais ugdymo metodais bei atnaujinti gimnazijos technologinę bazę.

Linkime visiems sėkmės ateinančiais mokslo metais ir maloniai kviečiame pradėti juos Rugsėjo 1-osios – Mokslo ir žinių dienos – švente, kuri vyks ne tik gimnazijoje, bet ir Anykščių miesto parke.

Aina Tumienė

Parodos atidarymas Svėdasų bibliotekoje

Džiugu, kad daugėja kuriančių žmonių, kurių nereikia toli ieškoti. Neseniai Raimondas Guobis savo piešiniais stebino galerijos lankytojus, o ši kartą viešnia iš Aulelių jau antrą kartą atvežė savo darbus. Tai - Jurgita Elmentienė, kuri savo tapybos paroda - „Minčių šokis“ papuošė Svėdasų meno galeriją. Sukabinome šešiolika tapybos darbų ant drobės ir kartono, o dar vienam, pieštam kartu su dukrele Ugne, neliko vietos.

Liepos 7 d. įvyko šios parodos atidarymas. Jurgita atvyko su palaikymo komanda – tai Užpalių kanklininkų ansamblis „Pasagėlė“, vadovaujama Jolitos Novikienės ir dainų mylėtojų kolektyvas iš Duokiškio, vadovaujamas Giedrės Dagienės.

Autorė pasakojo kad šie darbai sukurti per vienerius, bet brandinti 12 metų. Kurti ją įkvepia gimtasis Duokiškis, o gyslelę paveldėjo iš tėvelio. Tematika įvairi – gamtos vaizdai, gelės, gimtoji bažnytelė ir svajingoji moteris, paslapties kas pozavo šiam paveikslui, visiems neišdavė.

Tikimės, kad dar bus paveikslų ir paslapčių, tuo labiau kad laikas eina, o Jurgitos pamaina greitai auga...

Asta Medinienė

Skaudžią netekties ir liūdesio vandenį nuoširdžiai užjaučiame dėl Henriko Tuskos mirties brolių Donatą, žmoną Birutę ir kitus artimuosius.

Redkolegija

Rugsėjo 1-oji - Mokslo ir žinių diena Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijoje

9.00 val. - Šv. Mišios Svėdasų Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčioje

9.30 val. - šventės pradžia gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyriuje

10.00 val. - šventė gimnazijos kiemelyje

10.30 val. - mokinių ir tėvelių susitikimas su klasių auklėtojais

11.00 val. - išvyka į Mokslo ir žinių dienos šventę Anykščių miesto parke (individualiu transportu)

Šį leidinio numerį finansavo kavinės „Pas Gedą“ vadybininkas Gediminas Kutka

Leidėjas Svėdasiškių draugija „Alaušas“,
kodas 302482413
ISSN 2424-5801
Vyr. redaktorius Algimantas Indriūnas
tel. 8 613 90897

Redakcinė kolegija:
Vytautas Rimša (pirm.) tel. 8 608 27882
Stasys Gavenavičius (sekr.) tel. 8 677 71514
Rimutė Kniežienė tel. 8 620 46960
Asta Medinienė tel. 8 678 32056

Spaustuvė „Morkūnas ir Kō“,
Draugystės g. 17, LT-51229 Kaunas
El. paštas: spaustuvė@morkunas.lt
Leidinytis nemokamas